

**Комунальний заклад вищої освіти
Київської обласної ради
«Академія мистецтв імені Павла Чубинського»
Кафедра «Мистецтво співу»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергеєнко О.М.

2020 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИКА І ПРАКТИКА РОБОТИ З АНСАМБЛЕМ
(з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)**

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма	«Спів (академічний, народний)»
Статус дисципліни	Обов'язкова

Робоча програма навчальної дисципліни «**Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)**» для здобувачів вищої освіти на базі повної загальної середньої освіти (240 кредитів ECTS, термін навчання 3 р. 10 м.), на базі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста (180 кредитів ECTS, термін навчання 2 р. 10 м.), галузі знань **02 «Культура і мистецтво»**, спеціальності **025 «Музичне мистецтво»**, освітньо-професійної програми «Спів (академічний, народний)»

Розробники: Лисенко М. В. – заслужений діяч мистецтв України, викладач вищої кваліфікаційної категорії;
Доброштан О. О. – викладач музичних дисциплін.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Мистецтво співу»

протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри **Кочерга А.І.**

**1. Опис навчальної дисципліни для ступеня освіти «Бакалавр»
Для здобувачів на базі повної загальної середньої освіти
(240 кредитів ECTS)**

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	Рік підготовки: 4 - й	
Загальна кількість годин – 90	90	90
Кількість модулів – 1 Змістових модулів - 2	Семестр:	
Для денної форми навчання.	8 - й	8 - й
Тижневих аудиторних годин:	Лекції:	
8 – й семестр – 18 x 2 години.	-	-
Смостійної роботи студента – 54 години.	Практичні (семінарські):	
	36	10
Для заочної форми навчання:		
аудиторних годин:		
8 – й семестр – 10 годин.		
Самостійної роботи студента – 80 годин.		
Вид підсумкового контролю:	Лабораторні:	
тестовий контроль.	-	-
Форма підсумкового контролю:	Самостійна робота:	
8 – й семестр – іспит.	54	80
Державний іспит.		

*Для здобувачів на базі освітньо-кваліфікаційного рівня
молодшого спеціаліста (180 кредитів ECTS)*

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	Рік підготовки: 3 - й	
Загальна кількість годин – 90	90	90
Кількість модулів – 1 Змістових модулів - 2	Семестр:	
Для денної форми навчання. Тижневих аудиторних годин: 6 – й семестр – 18 x 2 години. Смостійної роботи студента – 54 години. Для заочної форми навчання: аудиторних годин: 6 – й семестр – 10 годин. Самостійної роботи студента – 80 годин.	6 - й	6 - й
	Лекції:	
	-	-
	Практичні (семінарські):	
	36	10
Вид підсумкового контролю: тестовий контроль, практичне завдання.	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: 6 – й семестр – іспит. Державний іспит.	Самостійна робота:	
	54	80

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни: вивчення дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)» ставить за мету надати студентам знання сучасної методики роботи з дитячими вокальними ансамблями різних вікових груп. Навчити методам і прийомам репетиційної та концертної роботи, плануванню навчального процесу; підготувати студентів для здійснення педагогічної діяльності.

Предмет – методи і прийоми роботи з дитячими вокальними ансамблями (фольклорним, академічним).

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 1).

Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2).

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 3).

Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 4).

Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК 5).

Навички міжособистісної взаємодії (ЗК 6).

Здатність бути критичним і самокритичним (ЗК 7).

Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК 8).

Здатність вчитися і оволодівати сучасним знаннями (ЗК 9).

Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт (ЗК 11).

Здатність виявляти ініціативу та підприємливість (ЗК 13).

Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК 14).

Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 15).

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства (ЗК 17).

Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності (ФК 1).

Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності (ФК 2).

Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва (ФК 3).

Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва (ФК 4).

Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва (ФК 5).

Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності (ФК 6).

Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності (ФК 7).

Здатність здійснювати диригентську діяльність (ФК 8).

Здатність оперувати професійною термінологією (ФК 11).

Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності (ФК 12).

Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків (ФК 13).

Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, диригентської, педагогічної діяльності (ФК 17).

Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці (ФК 18).

Завдання дисципліни: опанування сучасними методами роботи з дитячими академічними та фольклорними ансамблями; засвоєння принципів і методів роботи з навчальним матеріалом; виховання у студентів необхідності до професійної самоосвіти, вироблення творчого підходу до викладацької діяльності; формування відповідальності за результати творчого процесу.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 7. Педагогіка та психологія.

ОК 8. Історія вокального мистецтва.

ОК 9. Загальне фортепіано.

ОК 10. Концертмейстерський клас та мистецтво акомпанементу.

ОК 11. Охорона та гігієна голосу.

ОК 12. Спеціальний клас. Сольний спів.

ОК 14. Теорія музики.

ОК 15. Сольфеджіо.

ОК 16. Гармонія та поліфонія.

ОК 18. Основи диригування.

ОК 23. Методика викладання фахових дисциплін (спів),

ОК 29. Педагогічна практика

4. Очікувані результати навчання

Відповідно до освітньої програми «Спів (академічний, народний)» вивчення навчальної дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Володіти методами та навичками ансамблевого співу, репетиційної роботи та концертних виступів.	ПРН 2
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3

Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	ПРН 13
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання вокалу.	ПРН 14

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Володіти методами та навичками ансамблевого співу, репетиційної роботи та концертних виступів.	ПРН 2
Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.	ПРН 3
Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.	ПРН 5
Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.	ПРН 6
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.	ПРН 8
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Вміти здійснювати педагогічну діяльність.	ПРН 13
Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання вокалу.	ПРН 14

4. 1. Після опанування навчальної дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)» студенти повинні:

знати:

- сучасні методи роботи з дитячим вокальним ансамблем (фольклорним, академічним);
- особливості роботи з дитячими вокальними ансамблями різних вікових груп;;
- методику визначення музичних та вокальних даних учнів;
- методику роботи над елементами ансамблевого звучання;
- методику визначення причин утруднення учнів, заходи їх попередження та усунення;
- методику організації навчальної, репетиційної, концертно-виконавської роботи;
- методику планування та проведення занять з ансамблевого співу.

Вміти:

- доцільно використовувати сучасні методи у педагогічній діяльності;
- здійснювати індивідуальний підхід до учнів;
- визначати голосову природу учнів;
- визначати потенційні вокальні можливості учнів та шляхи їх реалізації;
- визначати недоліки ансамблевого співу та володіти методикою їх усунення;
- організовувати поетапно навчальний та репетиційний процес;
- здійснювати методичне забезпечення початкового мистецького навчального закладу;
- добирати вокально-технічні вправи та репертуар у співвідношенні педагогічних завдань навчального етапу з рівнем вокальної та музичної підготовки учнів.

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

5. 1. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- експрес-опитування;
- тести;
- ведення записів та конспектування теоретичних питань у зошиті
- презентація практичних завдань;
- іспит.

5. 2. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (залік/екзамен).

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу (5- «відмінно», 4 - «добре», 3 - «задовільно», 2 - «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ECTS –A, B, C, D, E, FX, F).

Поточний контроль проводиться викладачем на кожному занятті. Критерії оцінювання навчальних досягнень студента з дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)» враховують кілька складових його професійного становлення й розвитку – володіння теоретичним матеріалом тем курсу, опанування методами та вміння творчо і вірно використовувати методи при вирішенні конкретних педагогічних завдань. При оцінюванні навчальних досягнень студентів звертається увага на активність роботи на лекціях, систематичність і своєчасність виконання завдань аудиторної та самостійної роботи, глибина та грамотність відповідей на питання, користування додатковою літературою та іншими джерелами інформації (інтернет-ресурси, майстер-класи, відкриті уроки), наявність конспекту лекцій, вміле застосування набутих знань при виконанні завдань практичної роботи

Критерії поточного оцінювання знань студентів

Бали за темою	Критерії оцінювання
5	Студент систематично і відмінно виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Бере активну участь в обговоренні питань дисципліни. Надає вичерпні відповіді на запитання. Вміє грамотно, аргументовано користуючись термінологією, доводити свою думку у відповідях. Вивчає обов'язкову та додаткову літературу. Вірно виконує практичні завдання. Правильно вирішує усі тестові завдання. Має конспект лекцій в повному обсязі.
4	Студент систематично, на достатньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Надає вірну та вичерпну відповідь на теоретичні питання з пройденого матеріалу, але за допомогою додаткових питань. Вміє грамотно, аргументовано висловлювати свою думку. У відповідях, іноді допускає окремі неточності. Грамотно, без помилок виконує практичні завдання. Врно вирішує більшість тестових завдань. Має конспект лекцій в повному обсязі.
3	Студент несистематично, на посередньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. На лекціях майже не бере участі в обговоренні. При відповіді на питання демонструє середній рівень володіння матеріалом, допускає помилки. Недостатньо обгрунтовано відповідає на додаткові запитання. Завдання з практичної роботи виконує з помилками. Має недоліки у самостійній роботі. Правильно вирішує половину тестових завдань Має неповний конспект лекцій.

2	Студент несистематично, на низькому рівні, виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. На лекціях не бере участі в обговоренні. Поверхово володіє теоретичним матеріалом, допускає численні помилки у відповідях на запитання. При виконанні практичної роботи допускає кілька значних помилок. Правильно вирішує меншість тестових завдань. Відсутній повний конспект лекцій, т.к. лекції конспектувались фрагментарно.
1	Студент несистематично, на низькому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. На лекціях не активен. Погано засвоює новий матеріал з теоретичного курсу. Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми. При теоретичному опитуванні студенту необхідно задавати допоміжні питання, але він не може надати вірну відповідь. При виконанні практичної роботи допускає значні помилки. Правильно вирішує окремі тестові завдання. Є робочий зошит з дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін (спів)», але лекції конспектувались фрагментарно. Для отримання кредиту треба доопрацювання.
0	Студент епізодично виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. При теоретичному опитуванні студент не може відповісти на жодне питання. Завдання з практичної роботи не виконує. Не вирішив жодного тестового завдання. Відсутній робочий зошит з дисципліни «Методика викладання фахових дисциплін (спів)».

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Весь обсяг роботи студента за семестр підсумовується за допомогою накопичувальної системи балів. Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних знання матеріалу тем - за поточний, семестровий контроль, ведення конспекту, з подальшим переведенням в національну шкалу оцінювання.

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за різні види завдань вказана в таблиці.

Денна та заочна форма навчання

Модуль 1

	Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2					Разом за теми	Робочий зошит	Іспит	Всього
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12				
Аудиторні заняття	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	36	15	20	
Самостійна робота студента	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	14	15		
Сума балів													50			100

Т 1, Т 2 ... Т 12 – теми занять.

Критерії модульного (семестрового) оцінювання знань студентів

Іспит. Тестове опитування, практичне завдання.	Критерії оцінювання
17 - 20	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
16 - 13	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обгрунтовано його викладає під час письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
12 - 9	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обгрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
8 - 5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обгрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
4 - 1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. на низькому рівні виконує практичні завдання. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії семестрового оцінювання знань студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS та критерії оцінювання	
90-100	Відмінно	A	Студент систематично і відмінно виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Бере активну участь в обговоренні питань дисципліни. Вміє грамотно, аргументовано користуючись термінологією, доводити свою думку у відповідях. Вивчає обов'язкову та додаткову літературу. Вірно виконує практичні завдання. Має конспект лекцій в повному обсязі.
82-89	Добре	B	Студент систематично, на високому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Надає вірну та вичерпну відповідь на теоретичні питання з пройденого матеріалу, але за допомогою додаткових питань. Вміє грамотно, аргументовано висловлювати свою думку. У відповідях, іноді допускає окремі неточності. Грамотно, без помилок виконує практичні завдання. Має конспект лекцій в повному обсязі.
74-81		C	Студент систематично виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. При відповіді на питання демонструє достатній рівень володіння матеріалом. Недостатньо обґрунтовано відповідає на додаткові запитання. При виконанні практичних завдань допускає незначні помилки. Має конспект лекцій в повному обсязі.
64-73		D	Студент несистематично, на посередньому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. При відповіді на питання демонструє середній рівень володіння матеріалом, допускає помилки. Недостатньо обґрунтовано відповідає на додаткові запитання. Завдання з практичної роботи виконує з помилками. Має недоліки у самостійній роботі. Має неповний конспект лекцій.
			Студент несистематично, на низькому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної

60-63	Задовільно	Е	роботи. На лекціях не активен. Частково володіє навчальним матеріалом. При теоретичному опитуванні студенту необхідно задавати допоміжні питання, але половина відповідей помилкова. При виконанні практичної роботи допускає значні помилки. Правильно вирішує окремі тестові завдання. Відсутній повний конспект лекцій, т.к. лекції конспектувались фрагментарно.
35-59	Незадовільно	FX	Студент несистематично, на незадовільному рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. На лекціях не активен. Досить погано засвоює новий матеріал з теоретичного курсу. При теоретичному опитуванні студенту необхідно задавати допоміжні питання, але він не може надати вірну відповідь. При виконанні практичної роботи допускає значні помилки. Є робочий зошит з дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)», але лекції конспектувались фрагментарно. Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.
0-34		F	Студент епізодично виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. При теоретичному опитуванні студент не може відповісти на жодне питання. Завдання з практичної роботи не виконувались. Відсутній робочий зошит з дисципліни. Необхідне повторне вивчення дисципліни.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6. 1. Зміст навчальної дисциплін

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. «Вокальний ансамбль». Елементи ансамблевого звучання.

Тема 1. Предмет, мета і завдання дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)», її місце в циклі навчальних дисциплін курсу. Поняття «вокальний ансамбль».

Предмет, мета і завдання дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)», її зв'язок з

дисциплінами «Педагогіка і психологія», «Спеціальний клас. Сольний спів», «Охорона та гігієна голосу», «Історія вокального мистецтва», «Педагогічна практика», «Сольфеджіо», «Теорія музики», «Гармонія та поліфонія», «Методика викладання фахових дисциплін (спів)», «Основи диригування».

Вокальний ансамбль як вид вокальної творчості та форма музичної діяльності. Психолого – педагогічні аспекти роботи з дитячим вокальним ансамблем. Академічний і народний ансамбль. Класифікація, характеристика. Комплектування дитячого ансамблю у відповідності з віковими категоріями. Характеристика голосів, їх функції в ансамблі. Формування співочих навичок.

Елементи ансамблевого звучання.

Рекомендована література та інформаційні джерела.

Тема 2. Звукоутворення в ансамблі. Дихання та звуковедення.

Атака звуку. Культура звуку. Методика вироблення одноманерності звучання. Відпрацювання комплексної роботи найважливіших елементів звукоутворення: голосових зв'язок, органів дихання, артикуляційного апарату.

Поняття ансамблевого дихання. Ланцюгове дихання, пофразне дихання, смислове дихання.

Методика відпрацювання прийомів звуковедення – legato, non legato, staccato.

Тема 3. Інтонування.

Інтонація у вокальних ансамблях. Розвиток навичок слухового аналізу. Активізація уваги і творчого мислення учнів. Виховання навичок ансамблевого унісону. Методи роботи над інтонуванням в ансамблевих партіях. Вплив різноманітних факторів на інтонацію (координація між слухом і голосом, теситура, темп, недостатня вивченість мелодії та ін.).

Аналіз причин нестійкого інтонування та методи їх подолання. «Гудошники» та методика роботи з ними в ансамблі.

Методи вироблення навичок чистого інтонування без інструментальної підтримки.

Звуковисотне нюансування в ладу (старша вікова група). Слухове відчуття акордових співвідношень. Опанування навичками гармонічного ансамблю. Стрій. Особливості строю в мажорі і мінорі. Вироблення точного інтонування на основі ладового тяжіння. Інтонування інтервалів та акордів по вертикалі. Значення слухового контролю гармонічних сполучень у формуванні вертикального строю.

Тема 4. Виховання ритмічних навичок в ансамблі. Робота над дикцією і артикуляцією в ансамблі.

Методика роботи над ритмом на прикладі творів навчального репертуару. Пунктирний ритм. Синкопа. Ритмічний ансамбль.

Вплив дикції на якість звуку. Методичні прийоми для роботи над покращенням дикції та артикуляції. Скоромовки для активізації артикуляційного апарату та вироблення чіткої дикції. Робота над текстом програмних творів. Вирівнювання голосних.

Тема 5. Вокально-темброва злагодженість та динамічна рівновага в ансамблі у відтворенні нюансів p, mf, f.

Динамічні нюанси як засіб художньої вразності. Методика відпрацювання динамічних нюансів (прийом контрастів, ігровий прийом). Спів на piano без втрачання опори, спів на forte без форсування.

Тема 6. Робота над комплексом засобів художньої виразності. Аналіз твору. Художнє мислення. Завдання. План реалізації художніх завдань. Засоби розкриття художнього образу твору. Види музичного супроводу. Інструментальний супровід як один з художніх засобів у виконанні вокального твору.

Тема 7. Виконавська культура. Робота над виконавськими якостями – методика підготовки учня до сценічного виступу.

Концертне виконання. Робота над створенням образу. Виховання виконавських якостей. Методика підготовки до виступів на сцені. Вихід на сцену та зі сцени в різних варіантах концертного процесу. Орієнтування на різних сценічних майданчиках. Правила поведінки на сцені.

Змістовий модуль 2. Робота з вокальними ансамблями різних вікових груп.

Тема 8. Методика ансамблевої роботи з учнями підготовчої групи.

Вікові особливості учнів. Вікові програмні вимоги для ансамблю.

Розвиток музичних і вокальних здібностей. Перші заняття. Діагностика голосів. Завдання роботи. Співацька постава. розспівки, скоромовки. Ігрові прийоми. Вокально-ансамблева робота. Театралізація пісні.

Тема 9. Методика роботи з ансамблем молодшої вікової групи.

Вікові особливості учнів. Вікові програмні вимоги для ансамблю.

Розвиток музичних і вокальних здібностей. Перші заняття. Діагностика голосів. Завдання роботи. Співацька постава. розспівки, скоромовки. Ігрові прийоми. Вокально-ансамблева робота. Основи вокального дихання. Кантилена, природність вокалізації, вірне виспівування голосних, які складають основу співу. Чисте інтонування, вирівнювання робочого діапазону, теоретичне ознайомлення з предметом, закріплення попередніх навичок, артикуляції.

Тема 10. Методика роботи з ансамблем середньої вікової групи.

Вікові особливості учнів. Вікові програмні вимоги для ансамблю.

Розвиток музичних і вокальних здібностей. Перші заняття. Діагностика голосів. Завдання роботи. Виконавські завдання. Закріплення раніше набутих знаг та навичок з врахуванням можливого початку мутаційних процесів.

Тема 11. Методика роботи з ансамблем старшої вікової групи.

Вікові особливості учнів. Вікові програмні вимоги для ансамблю. Розвиток музичних і вокальних здібностей. Перші заняття. Діагностика голосів. Завдання роботи. Виконавські завдання. Закріплення раніше набутих знагь та навичок з врахуванням мутаційних процесів. Підпорядкування занять правилам охорони і гігієни голосу.

Тема 12. Планування та послідовність роботи.

Роль керівника в житті ансамблевого колективу. Психолого-педагогічні завдання роботи викладача у створенні творчої атмосфери на занятті. Структура проведення заняття з ансамблю. Визначення перспектив у музичному та вокальному розвитку учнів, ансамблю. Пошук відповідного репертуару. Участь у концертних виступах.

Підготовка до іспиту.

6. 2. Структура навчальної дисципліни *Денна форма навчання*

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Денна форма навчання		
	Всього годин	Аудиторні заняття	Самостійна робота студентів
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. «Вокальний ансамбль». Елементи ансамблевого звучання.			
Тема 1. Предмет, мета і завдання дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)», її місце в циклі навчальних дисциплін курсу. Поняття «вокальний ансамбль».	8	4	4
Тема 2. Звукоутворення в ансамблі. Дихання та звуковедення.	6	2	4
Тема 3. Інтонування.	10	4	6
Тема 4. Виховання ритмічних навичок в ансамблі. Робота над дикцією і артикуляцією в ансамблі.	6	2	4
Тема 5. Вокально-темброва злагодженість та динамічна рівновага в ансамблі у відтворенні нюансів <i>p, mf, f</i> .	6	2	4
Тема 6. Робота над комплексом засобів художньої виразності.	6	2	4
Тема 7. Виконавська культура. Робота над виконавськими якостями – методика	8	2	6

підготовки учня до сценічного виступу.			
Разом за змістовим модулем 1:	50	18	32
Змістовий модуль 2. Робота з вокальними ансамблями різних вікових груп.			
Тема 8. Методика ансамблевої роботи з учнями підготовчої групи.	8	4	4
Тема 9. Методика роботи з ансамблем молодшої вікової групи.	8	4	4
Тема 10. Методика роботи з ансамблем середньої вікової групи.	8	4	4
Тема 11. Методика роботи з ансамблем старшої вікової групи.	8	4	4
Тема 12. Планування та послідовність роботи.	8	2	6
Разом за змістовим модулем 2:	40	18	22
Разом за модулем 1:	90	36	54
Усього:	90	36	54

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Заочна форма навчання		
	Всього годин	Аудиторні заняття	Самостійна робота студентів
Модуль 1			
Змістовий модуль 1. «Вокальний ансамбль». Елементи ансамблевого звучання.			
Тема 1. Предмет, мета і завдання дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)», її місце в циклі навчальних дисциплін курсу. Поняття «вокальний ансамбль».	8	1	7
Тема 2. Звукоутворення в ансамблі. Дихання та звуковедення.	6	1	5
Тема 3. Інтонування.	10	1	9
Тема 4. Виховання ритмічних навичок в ансамблі. Робота над дикцією і артикуляцією в ансамблі.	6	0,5	5,5
Тема 5. Вокально-темброва злагодженість та динамічна рівновага в ансамблі у відтворенні нюансів p, mf, f.	6	0,5	5,5
Тема 6. Робота над комплексом засобів	6	0,5	5,5

художньої виразності.			
Тема 7. Виконавська культура. Робота над виконавськими якостями – методика підготовки учня до сценічного виступу.	8	0,5	7,5
Разом за змістовим модулем 1:	50	5	45
Змістовий модуль 2. Робота з вокальними ансамблями різних вікових груп.			
Тема 8. Методика ансамблевої роботи з учнями підготовчої групи.	8	1	7
Тема 9. Методика роботи з ансамблем молодшої вікової групи.	8	1	7
Тема 10. Методика роботи з ансамблем середньої вікової групи.	8	1	7
Тема 11. Методика роботи з ансамблем старшої вікової групи.	8	1	7
Тема 12. Планування та послідовність роботи.	8	1	7
Разом за змістовим модулем 2:	40	5	35
Разом за модулем 1:	90	10	80
Усього:	90	10	80

6. 3. Самостійна робота (денна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Предмет, мета і завдання дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)», її місце в циклі навчальних дисциплін курсу. Поняття «вокальний ансамбль».	4
2.	Тема 2. Звукоутворення в ансамблі. Дихання та звуковедення.	4
3.	Тема 3. Інтонування.	6
4.	Тема 4. Виховання ритмічних навичок в ансамблі. Робота над дикцією і артикуляцією в ансамблі.	4
5.	Тема 5. Вокально-темброва злагодженість та динамічна рівновага в ансамблі у відтворенні нюансів <i>p, mf, f</i> .	4
6.	Тема 6. Робота над комплексом засобів художньої виразності.	4
7.	Тема 7. Виконавська культура. Робота над виконавськими якостями – методика підготовки учня до сценічного виступу.	6
8.	Тема 8. Методика ансамблевої роботи з учнями	4

	підготовчої групи.	
9.	Тема 9. Методика роботи з ансамблем молодшої вікової групи.	4
10.	Тема 10. Методика роботи з ансамблем середньої вікової групи.	4
11.	Тема 11. Методика роботи з ансамблем старшої вікової групи.	4
12.	Тема 12. Планування та послідовність роботи.	6
	Разом:	54

6. 3. Самостійна робота (заочна форма)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Предмет, мета і завдання дисципліни «Методика і практика роботи з ансамблем (з фольклорним ансамблем, академічним ансамблем)», її місце в циклі навчальних дисциплін курсу. Поняття «вокальний ансамбль».	7
2.	Тема 2. Звукоутворення в ансамблі. Дихання та звуковедення.	5
3.	Тема 3. Інтонування.	9
4.	Тема 4. Виховання ритмічних навичок в ансамблі. Робота над дикцією і артикуляцією в ансамблі.	5,5
5.	Тема 5. Вокально-темброва злагодженість та динамічна рівновага в ансамблі у відтворенні нюансів <i>p</i> , <i>mf</i> , <i>f</i> .	5,5
6.	Тема 6. Робота над комплексом засобів художньої виразності.	5,5
7.	Тема 7. Виконавська культура. Робота над виконавськими якостями – методика підготовки учня до сценічного виступу.	7,5
8.	Тема 8. Методика ансамблевої роботи з учнями підготовчої групи.	7
9.	Тема 9. Методика роботи з ансамблем молодшої вікової групи.	7
10.	Тема 10. Методика роботи з ансамблем середньої вікової групи.	7
11.	Тема 11. Методика роботи з ансамблем старшої вікової групи.	7
12.	Тема 12. Планування та послідовність роботи.	7
	Разом:	80

7. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти, фортепіано.

8. Методичні рекомендації.

Методи навчання.

Для досягнення поставленої мети навчання курсу, використовуються методи:

- лекція;
- конспектування;
- пояснювально-ілюстративний (інформаційно-рецептивний);
- співбесіда;
- репродуктивний;
- практичний;
- ілюстрація, демонстрація;
- проблемний виклад;
- інтеграційний;
- дослідницький;
- частково-пошуковий (евристичний);
- творчий.

Рекомендована література

Основна

1. Белобородова В. К., Ригина Г. С., Алиев Ю. Б. Музыкальное восприятие школьников. М., 1975.
2. Большаков А. Поради молодим хормейстерам / А. Большаков. – К. : Мистецтво, 1972.
3. Ветлугіна Н. Музичний розвиток дитини/ Н. Ветлугіна - К., 1986.
4. Вербов А. Техника постановки голосу / А. М. Вербов. – 2-е изд., М.: Государственное музыкальное издательство, 1961. – 51 с.
5. Виготський Л.С. Проблеми дитячої психології. / Л.С. Виготський - Санкт-Петербург: Союз, 1997. - 224 с.
6. Гадалова І. Г.Методика викладання музики у початкових класах: Навч. посібник. К.: 1994 - 272с.
16. Голубев П. Поради молодим педагогам-вокалістам / П. В. Голубев. – К. : «Музична Україна», 1983. – 62 с.
7. Детский голос. // За ред. В. Шацької - М., 1970 - 273 с.

8. Дмитрієвський Г. Хорознавство і керування хором. / Г. Дмитрієвський - М., 1948 - 234 с.
9. Дмитриев Л. Б. Голосовой аппарат певца: наглядное пособие. – М. : Музыка, 2004.
10. Зелененька І. Методика роботи з нечисто інтонуючими учнями на уроках музики // Мистецтво та освіта. - 2003. - № 5. - С. 27-35.
11. Кочнева И. Вокальный словарь / И. Кочнева, А. Яковлева. – Л. : Музыка. 1988. – 70 с.
12. Коломоєць О.М. Хорознавство: Навч. посібник. – К.: Либідь. 2001. – 168 с.
13. Леонтович М. Практичний курс навчання співів у середніх школах України / М. Леонтович - К., 1989. - 181 с.
14. Менабени А. Г. Методика обучения сольному пению /А. Г. Менабени. – М. : «Просвещение», 1987. – 95 с.
15. Рагозіна В. Особливості методики розвитку творчих здібностей молодших школярів. - Мистецтво та освіта. - 2004. - № 5. - С. 5 - 8.

Допоміжна

1. Андгуладзе Н. Ното Cantor. Очерки вокального искусства / Нодар Андгуладзе. – М. : АГРАФ, 2003. – 240 с.
2. Антонюк В. Вокальна педагогіка (сольний спів) / В. Антонюк. – К. : Либідь, 2007. – 198 с.
3. Антонюк В. Г. Постановка голосу : навчальний посібник для вищих музичних навчальних закладів / В. Г. Антонюк. – К.: Українська ідея, 2000. – 68 с.
4. Багадуров В. А. Очерки по истории вокальной методологии / В. А. Багадуров. - Москва : Госиздат. Муз. сектор, 1929-. - 284 с.
5. Багадуров В. А. Очерки по истории вокальной методологии / В. А. Багадуров. - Москва : Госиздат. Муз. сектор Ч. 3, вып. 1. - 1937. – 254 с.
6. Барсова Л. Г. Сольное пение. Термины и понятия / Л. Г. Барсова. – СПб. : ГАТИ, 2009. – 128 с.
7. Гарсия М. Полный трактат об искусстве пения / М. Гарсия ; пер. с франц. под ред. В. А. Багадунова. – М.: Музгиз, 1957. – 258 с.
8. Дмитриев Л. Б. Основы вокальной методики: учебное пособие для музыкальных вузов / Л. Б. Дмитриев. – 2-е изд., – М. : Музыка, 2008. – 367 с.
9. Дряпіка В.І., Соколовський Ю. А. Російсько-український музичний лексикон. – Кіровоград: «Алтей», 1997. – 239с.
10. Егоров А. Гигиена голоса и его физиологические основы /А. М. Егоров. М.: Музгиз, 1962. – 171 с.

11. Егоров А. Очерки по методике преподавания хоровых дисциплин / А. Егоров. – Л. : Музгиз, 1958.
12. Егорычева М. Упражнения для развития вокальной техники. – К.: «Музична Україна», 1980. – 111 с.
13. Євтушенко Д. Питання вокальної педагогіки. Історія, теорія, практика / Д. Євтушенко, М. Михайлов – Сидоров. – К.: Державне видавництво «Мистецтво», 1963. – 338 с.
14. Колодуб І. С. Теоретичні основи вокального мистецтва / І. С. Колодуб. – Харків : Видавництво «Промінь», 1998. – 119 с.
15. Ламперти Ф. Искусство пения (L'arte del canto) по классическим преданиям. Технические правила и советы ученикам и артистам / Франческо Ламперти. 2-е изд. испр. – СПб. : Издательство «Лань», «ПЛАНЕТА МУЗЫКИ», 2009. — 192 с.
16. Медынь Я. Методика преподавания дирижерско-хоровых дисциплин / Я. Медынь. – М. : Музыка, 1978.
17. Михайличенко О. В. Загальні методи музичного навчання // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: Зб. наук. пр. – Вип. 27. – К.: Видав. центр КНЛУ, 2004. – 210 с.
18. Матонис В. П. Музыкально-эстетическое воспитание личности. Л., 1988.
19. Назаренко И. К. Искусство пения / И. К. Назаренко. – М. : Музгиз, 1968. – 621 с
20. Печерська І. П. Уроки музики в початкових класах: Навч. посібник. - К.: Либідь, 2001. - 272 с.
21. Риггс С. Как стать звездой. Аудиошкола для вокалиста / Сет Риггс. – М. : «Guitar College», 2000. – 104 с.
22. Ростовський О.Я. Педагогіка музичного сприймання. - К.: ІЗМН, 1997. - 248 с.
23. Ростовський О.Я. Методика викладання музики в початковій школі./ О.Я. Ростовський - Тернопіль: Богдан, 2000. - 215 с.
24. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна та мистецька / О.П. Рудницька-К.: ІППО, 2002 - 270 с.
25. Теплов Б. М. Психология музыкальных способностей / Б. М. Теплов. – М. –Л. : Акад. пед. наук РСФСР, 1947. – 335 с.
26. Художньо-педагогічний аналіз музичних творів у школі / Методичні рекомендації О.Я. Ростовського. - Київ: Радянська школа, 1989. – 69 с.

27. Юссон Р. Певческий голос / Рауль Юссон. – М. : «Музыка», 1974. – 262 с.

28. Якимчук С. Музична грамота і хорове сольфеджіо в дитячому хоровому колективі // Мистецтво та освіта. - 2003. - № 8. - С. 21- 25.

Інтернет-ресурси

1. <https://www.youtube.com/watch?v=KmDfFULw6Qk>
2. https://www.youtube.com/watch?v=Y202MHYJ9_k
3. <https://www.youtube.com/watch?v=vk9WivP4vHo>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=7zff8rYrvjw>
5. https://www.youtube.com/watch?v=o_qjWvNPps8
6. <https://www.youtube.com/watch?v=Kf7fQsczCPk>
7. <https://www.youtube.com/watch?v=Dlo5uYRnoGw>
8. https://www.youtube.com/watch?v=QZPWseD_tlk
9. https://www.youtube.com/watch?v=JksRE7GU_7U
10. <https://www.youtube.com/watch?v=GQYdZ9PoR0U>
11. <https://www.youtube.com/watch?v=o0mt4C1mxcU>
12. <https://www.youtube.com/watch?v=ZGJz72GAJMY>
13. https://www.youtube.com/watch?v=zOQj4U_ATv4
14. <https://www.youtube.com/watch?v=O-vnfTtWH3Q>
15. <https://www.youtube.com/watch?v=H7sCRyJ9JxE>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток _____).
(потрібне підкреслити)

протокол № _____ від « _____ » _____ 20____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток _____).
(потрібне підкреслити)

протокол № _____ від « _____ » _____ 20____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток _____).
(потрібне підкреслити)

протокол № _____ від « _____ » _____ 20____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20____/ 20____ н.р. без змін; зі змінами
(Додаток _____).
(потрібне підкреслити)

протокол № _____ від « _____ » _____ 20____ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)